

EMILY BRONTË

Woeste hoogten

deel 1

Vertaald door Frans Kellendonk

GROTE LETTER BIBLIOTHEEK
DEVENTER

1

1801. – Ik kom net terug van een bezoek aan mijn huisbaas – de enige in deze verlaten buurt die me zal storen. Dit is beslist een prachtige streek! Volgens mij had ik nergens anders in Engeland een plek kunnen vinden die zo volstrekt van het wereldse gewoel verstoken is. Een volmaakte misantropenhemel – en meneer Heathcliff en ik zijn geknipt om deze verlatenheid samen te delen. Een vent uit duizenden! Hij zal nauwelijks vermoed hebben hoe innig ik met hem meevoelde bij de aanblik van zijn zwarte ogen, die achterdochtig onder zijn wenkbrauwen wegdoeken toen ik kwam aanrijden, en van zijn vingers, die zich waakzaam en vastberaden nog dieper in zijn vest verschansten toen ik me bekend maakte.

‘Meneer Heathcliff?’ zei ik.

Hij antwoordde met een knik.

‘Lockwood, uw nieuwe huurder, meneer – ik ben zo vrij u zo snel mogelijk na aankomst te bezoeken en de hoop uit te spreken dat ik u geen last heb bezorgd door zo aan te dringen op bewoning van Thrushcross Grange: ik hoorde gisteren dat u van plan was...’

‘Thrushcross Grange is mijn eigendom, me-

neer,' onderbrak hij me, met een grimas. 'Wie mij last wil bezorgen zal vroeg moeten opstaan – kom binnen!'

Dat 'kom binnen' klonk van tussen zijn tanden en wilde zoveel zeggen als 'Loop naar de duivel!' Zelfs het hek waarop hij leunde leek aan zijn woorden geen gevolg te willen geven: en ik geloof dat die omstandigheid me ertoe bracht om op de uitnodiging in te gaan: iemand wiens terughoudendheid nog overdrevener leek dan de mijne wekte mijn belangstelling.

Toen hij zag dat de borst van mijn paard tegen de afscheiding stond te duwen, stak hij eindelijk zijn hand uit om het hek van de ketting te doen, en nurks ging hij me voor over het pad, tot we op de binnenplaats kwamen, waar hij riep:

'Joseph, neem het paard van meneer Lockwood over; en haal wat wijn.'

Meer huispersoneel zal er wel niet zijn, was de gedachte die dit dubbele bevel me ingaf. Geen wonder dat er gras tussen de tegels opschiet, en dat de heg alleen door het vee wordt geknipt.

Joseph was een bejaarde, zelfs een oude man: stokoud misschien, zij het dan kras en pezig.

‘De Here stoa me bij,’ mopperde hij misnoegd in zichzelf, terwijl hij mijn paard van me overnam: en me daarbij zo zuur aankeek dat ik maar zo vriendelijk was te veronderstellen dat hij die goddelijke bijstand nodig had bij het verteren van zijn middagmaal en dat zijn vrome uitroep geen betrekking had op mijn onverwachte komst.

De Woeste Hoogten is de naam van het woonhuis van de heer Heathcliff: ‘woest’ vanwege het atmosferische geraas waaraan het door zijn ligging bij storm en regen is blootgesteld. Ze moeten daarboven te allen tijde een zuivere, verfrissende lucht hebben: je kunt de kracht van de noordenwind, die over de heuvelrand waait, afmeten aan de diepe kromming van een paar dwergachtige sparretjes achter het huis; en aan een rij haveloze doornstruiken die hun takken allemaal één kant op houden, alsof ze de zon om een aalmoes smeken. Gelukkig is de architect zo slim geweest er een stevig huis van te maken: de smalle ramen liggen diep in de muur en de hoeken zijn versterkt met grote uitstekende stenen.

Alvorens de drempel te overschrijden bleef ik even in bewondering staan voor het groteske beeldhouwwerk waarmee de voorgevel rij-

kelijk verlucht is, vooral rondom de voordeur, waarboven ik, tussen een wirwar van brokkelige griffioenen en schaamteloze knaapjes, de datum 1500 en de naam HARETON EARN-SHAW ontdekte. Ik had graag een paar opmerkingen gemaakt en de nurkse eigenaar om een korte geschiedenis van het huis willen vragen, maar zoals hij bij de deur stond leek hij me te manen om gauw binnen te komen of anders maar helemaal te vertrekken, en ik had geen zin zijn ongeduld te verergeren voordat ik het huis van binnen gezien had.

Met één stap waren we in de huiskamer, zonder dat er een hal of gang aan voorafging: ze noemen die hier 'het huis' bij uitstek. Die bevat doorgaans de keuken en de woonkamer, maar ik geloof dat de keuken zich op de Woeste Hoogten naar elders heeft moeten terugtrekken: ik meende althans ergens in de diepten gekwebbel en gekletter van keukengerei te horen; en bij de enorme schouw zag ik geen sporen van braden, koken of bakken; en evenmin glinsterden aan de muren koperen steelpannen of tinnen vergieten. Wel werd aan één kant zowel het licht als het vuur schitterend weerkaatst op rijen geweldige tinnen schotels, waartussen zilveren kannen en kroezen hingen, de ene rij nog

hoger dan de andere, in een geweldige eiken pronkkast, tot aan de zoldering. Die was nooit beschoten: het hele geraamte was aan nieuwsgierige blikken blootgesteld, behalve daar waar het schuilging boven een houten schap, beladen met haverkoeken, schapen- en runderbouten en hammen in trossen. Boven de schoorsteen hingen allerlei vervaarlijke vuurwapens en een koppel ruiterspistolen, en als versiering waren er drie bont beschilderde kartetsbussen op de schoorsteenmantel gezet. De vloer was van gladde, witte steen; de hoge stoelen waren van ruwe makelij, groen geschilderd: een paar zware, zwarte zetels gingen schuil in het schemerduister. Onder de pronkkast rustte in een boogvormige uitsparing een reusachtige leverkleurige staander, te midden van een zwerm jankende jongen, en andere honden maakten andere hoeken onveilig.

Het vertrek en het meubilair zouden geenszins misstaan hebben bij een eenvoudige boer uit het noorden, met een stug gelaat en stevige ledematen die voordelig uitkomen in een kniebroek en slobkousen. Zo iemand kan, zittend in zijn leunstoel, met een pot schuimend bier voor zich op de ronde tafel, als je te juister tijd gaat kijken, zo vlak na het avondeten,

in een straal van vijf of zes mijl overal in dit heuvelland worden aangetroffen. Maar de heer Heathcliff steekt vreemd af bij zijn woonstee en levenswijze. Hij heeft het donkere uiterlijk van een zigeuner, in kleding en gedrag is hij een heer – althans, voor zover een landjonker een heer kan zijn: nogal onverzorgd wellicht, maar zonder er daardoor slecht uit te zien, omdat hij een rijzige en knappe verschijning is – en nogal chagrijnig – sommigen zouden hem misschien verdenken van een zekere onbehouwen trots – doch in mijn binnenste heb ik een snaar die met hem meetrilt en me zegt dat het iets heel anders is; intuïtief weet ik dat zijn afstandelijkheid voortkomt uit een weerzin tegen opzichtig vertoon van emotie – tegen blijken van wederzijdse genegenheid. Hij bemint en haat gelijkelijk in het verborgene en vindt het ongepast om zelf bemind en gehaat te worden – Nee, ik loop te hard van stapel – ik dicht hem wat al te gul mijn eigen eigenschappen toe. De redenen van de heer Heathcliff om zo ontoeschietelijk te zijn wanneer iemand kennis met hem wil maken verschillen misschien volkomen van mijn eigen drijfveren – Hopelijk ben ik een nogal eigenaardig iemand: mijn lieve moeder placht te zeggen dat ik nooit een

gezellig thuis zou kennen en nog de afgelopen zomer heb ik mezelf daartoe volstrekt onwaar- dig betoond.

Terwijl ik aan zee gedurende een maand van het fraaie weer genoot, kwam ik terecht in het gezelschap van een betoverend wezentje, een ware godin scheen ze me toe, zolang ze me tenminste negeerde. Ik heb haar nooit met zoveel woorden ‘mijn liefde verklaard’;* maar als blikken kunnen spreken, dan had de grootste sufferd kunnen raden dat ik tot over mijn oren verliefd was: ze begreep me ten slotte en beantwoordde mijn blikken – zo lief als zich maar denken laat – en wat deed ik? Ik schaam me om het te zeggen – ijzig kroop ik in mijn schulp, als een slak, bij elke blik trok ik me kil- ler en verder terug; totdat het arme schaap ten slotte aan zichzelf ging twifelen en, hopeloos in de war door haar vermeende vergissing, haar mama zover kreeg dat ze hun biezen pakten.

Door deze eigenaardige karaktertrek heb ik de naam gekregen als zou ik opzettelijk harte- loos zijn, hoezeer ten onrechte kan alleen ik beseffen.

Ik nam plaats aan de ene kant van de haard-

* Voor de noten, zie blz. 320.

stede, tegenover de stoel waar mijn huisbaas naar toe liep, en vulde de stilte die nu intrad met het aanhalen van de hondenmoeder, die haar kinderkamer verlaten had en als een wolf naar mijn kuiten sloop, met opgetrokken lip en witte tanden die maar wat graag zouden toehappen.

Mijn liefkozing ontlokte een langgerekte grauw, diep uit de keel.

‘Laat die hond liever met rust,’ gromde meneer Heathcliff met het beest mee en hij voorkwam gewelddadiger betuigingen met een por van zijn voet. ‘Ze is zulke verwennerij niet gewoon – het is geen troeteldier.’

Toen beende hij naar een zijdeur en riep weer,

‘Joseph!’

Joseph mompelde iets onduidelijks in de diepten van de kelder, maar leek niet van zins naar boven te komen; dus dook zijn meester de diepten in en liet mij achter in het gezelschap van de snode teef en een paar barse, ruige herdershonden, die samen met haar nauwlettend al mijn bewegingen volgden.

Omdat ik liever niet met hun snijtanden in aanraking kwam bleef ik stil zitten – doch in de mening dat ze maar weinig zouden begrijpen

van stilzwijgende beledigingen was ik ongelukkig-erwijs zo vrij om te knipogen en gezichten te trekken naar het drietal, en iets in mijn fysionomie ergerde mevrouw dermate dat ze plotseling razend werd en op mijn knieën sprong. Ik gooide haar van me af en zette gauw de tafel tussen ons in. Toen was de boot aan. Een stuk of zes duivelse viervoeters, van allerlei maten en leeftijden, kwamen uit hun schuilplaatsen naar het midden van de kamer. Ik merkte dat mijn hielen en jaspanden de aanvalspunten bij uitstek waren; en terwijl ik me de grootste vechtersbazen zo goed en kwaad als ik kon met de pook van het lijf hield, was ik genoopt luidkeels de hulp in te roepen van een paar huisgenoten, om de vrede te komen herstellen.

De heer Heathcliff en zijn knecht beklommen tergend kalm de treden van de keldertrap. Ik geloof dat ze geen seconde sneller dan anders liepen, hoewel er bij de haard een ware storm van gegrauw en gejank woedde.

Gelukkig was een inwoonster van de keuken wat alerter; een flinke madam, met een opgeschorte jurk, blote armen en wangen rood van het haardvuur, stortte zich zwaaiend met een braadpan in het gewoel; en gebruikte dat wapen en haar tong zo doeltreffend dat de storm